

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 39535-07-11

בפני כב' השופטת הילה גורביץ שינפלד

בעניין עיזבון המנוח ש.א. ז"ל

המבקשת א.ד.פ.

נגד

המשיבים 1. עיזבון המנוח צ.א. ז"ל

2. א.א.

3. ד.א. (קטינה)

באמצעות אמה הגב' א.ב.

פסק דין

- 1 תובענה לביטול צו קיום צוואת ש. א. ז"ל מיום 28.2.07 (להלן: "המנוח" או "האב המנוח"
- 2 לפי העניין).
- 3
- 4 2. המבקשת היא בת המנוח והמשיב הוא עיזבון אחיה התאום – צ.א. ז"ל (להלן: "האח
- 5 המנוח" או "המשיב" לפי העניין). משיבות 2-3 הן בנותיו של האח המנוח ונטען כי הן
- 6 יורשותיו (לא הוצג צו ירושה או צו קיום צוואה).
- 7
- 8 3. המנוח נפטר ביום 17.5.10 כשהוא אלמן והשאיר אחריו צוואה מיום 28.2.07 בה ציווה את
- 9 המשיב כיורש יחיד של רכושו.
- 10
- 11 4. צו קיום צוואה לצוואה הנ"ל ניתן ביום 11.1.11.
- 12
- 13 5. כשלושה חודשים לאחר שניתן צו קיום צוואה, ביום 3.4.11, נפטר המשיב היורש.
- 14
- 15 6. התובענה הוגשה ביום 19.6.11, כחודשיים לאחר פטירת המשיב וכ-5 חודשים לאחר שניתן
- 16 צו קיום הצוואה.
- 17
- 18 7. ב"כ היועמ"ש הודיע ביום 5.7.11 כי אין בדעתו להתערב בהליכים.
- 19

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 39535-07-11

1 הרשמת לענייני ירושה, בהחלטתה מיום 6.7.11, הורתה על העברת הבקשה לביטול צו קיום
2 הצוואה לבית המשפט לענייני משפחה וציינה כי הבקשה שהוגשה, למרות כותרתה, מהווה
3 התנגדות לקיום הצוואה. כן ציינה כי הבקשה הוגשה בשיהוי רב.
4

טענות המבקשת בתובענה:

5
6
7 9. בבקשתה מתארת המבקשת את מערכת היחסים במשפחה במהלך השנים. המבקשת
8 מציינת כי נישאה בגיל צעיר והפכה אם לתינוקת כבר בגיל 18 ובשל מצב כלכלי קשה
9 וגירושין נוספים נתמכה כל השנים על ידי הוריה. כיום, המבקשת היא אם לשלוש בנות
10 וסועדת את בעלה החולה בניוון שרירים (ALS). המבקשת מציינת, כי כל אחיה "נשואים
11 ומסודרים" מבחינה כלכלית וכי לאחר פטירת האם, סירבה לחתום על טופס להסכמה
12 למכור את בית ההורים - המנוחים על מנת להעביר את האב המנוח לבית אבות ולכן סולקה
13 מבית אביה ולא שבה לשם.
14

15 לגוף העניין, טענה המבקשת בבקשתה, כי בשל מצבה הכלכלי הקשה, הובטח לה על ידי
16 הוריה כי רכושם יחולק בינה לבין המשיב - אחיה התאום המנוח וכי האב המנוח חזר על
17 הבטחה זו טרם פטירתו. כן טענה המבקשת, כי הצוואה נערכה תוך איומים, לחץ והשפעה
18 בלתי הוגנת של המשיב על האב המנוח אשר שהה אותה עת בבית אבות, וכי מצבו
19 הבריאותי היה קשה מאוד והוא חתם על הצוואה בעת שלא היה כשיר ומבלי שהבין את
20 תוכנה ותוצאותיה. כן נטען כי מאחר וראייתו של האב המנוח הייתה לקויה היה צורך לציין
21 בגוף הצוואה כי הצוואה הוקראה לאב המנוח בטרם חתם עליה. המבקשת טענה כי האב
22 המנוח היה אדם אלים, איש ריב ומדון. טענה נוספת שנטענה היא כי האב המנוח היה
23 מעורב בעריכת הצוואה שנערכה ונחתמה בתרמית.
24

25 10. באשר למועד הגשת הבקשה, טענה המבקשת שנודע לה על שניתן צו קיום הצוואה,
26 כחודשיים לאחר מתן הצו, ביום 17.3.11 בפקס מאת האב המנוח. המבקשת הוסיפה, כי
27 נוכח פטירת האב המנוח זמן קצר לאחר מכן, ביום 3.4.11, לא פנתה בתובענה מיד לבית
28 המשפט מפאת כבוד המת.
29

טענות המשיבות בתגובתיהן:

30
31
32 11. משיבה 2, בתו הבכורה של האב המנוח מנישואין, תמכה את תגובתה בתצהיר עו"ד ל.
33 ב.ש.כ. אשר ערכה שתי צוואות עבור המנוח. בתגובה נטען כי עוה"ד, במעמד החתימה ועובר
34 לה, הקריאה למנוח את צוואותיו ווידאה שזהו רצונו של המנוח. הצוואה נחתמה מרצון טוב
35 וחופשי, ומצבו הקוגניטיבי של המנוח בעת חתימת הצוואה היה תקין.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 39535-07-11

1 לתמיכה בטענותיה, צירפה משיבה 2 לתגובתה תעודת רופא מיום 18.12.06 (מב/5) ותצהיר
2 מנהל בית האבות בו שהה המנוח שנחתם ביום 18.11.10. כן נטען, כי המשיב הוא אשר דאג
3 למנוח בשנותיו האחרונות ואין ממש בטענה שהיה אדם אלים ומכור לסמים.
4

5 משיבה 3 (קטינה באמצעות אמה), בתו של האח המנוח ממערכת יחסים זוגית עובר
6 לפטירתו - טענה בתגובתה כי המבקשת קיבלה במהלך חיי הוריה כספים רבים מאמה, כי
7 המשיב חזר למוטב כ-20 שנה טרם פטירתו וניהל אורח חיים נורמטיבי והוא אשר סעד את
8 אביו עד יום פטירתו. משיבה 3 הדגישה כי מצבה הכלכלי של המבקשת שפיר. לגוף העניין
9 נטען, כי לא נפל בצוואה כל פגם או השפעה בלתי הוגנת.
10

דין:

11
12
13 13. צו קיום הצוואה נשוא התובענה - ניתן כדין, לאחר חלוף מועד להגשת התנגדויות.
14

15 14. צו קיום צוואה הוא כפסק דין חפצא ופועל כלפי כולי עלמא. החלוקה שבו סופית ומחייבת
16 אפילו אם הוא מוטעה. הדרך היחידה לביטולו או לתיקונו היא בהתאם להוראות סעיף 72
17 לחוק הירושה, תשכ"ה - 1965 או בדרך של ערעור. ראו: ע"א 1134/06 רושורש נ' מנסור,
18 מיום 10.11.09; ע"א 239/89 שרש נ' גילי, פ"ד מו(1) 861, 871; ע"א 3706/91 שאולוב נ'
19 שאולוב, פ"ד מז(2) 865, 870; ת"א (מחוז-חי') 210/07 שלומי קרשי אילנה נ' לב דורית,
20 מיום 9.05.10. זו לשון סעיף 72(א) לחוק הירושה, תשכ"ה-1965 (להלן "חוק הירושה"):
21

22 "72(א) נתן רשם לענייני ירושה או בית משפט צו ירושה או צו קיום,
23 רשאי כל אחד מהם, לגבי צוים שנתן, לפי בקשת מעוניין בדבר, לתקנם או
24 לבטלם על סמך עובדות או טענות שלא היו בפניו בזמן מתן הצו; ואולם ראה
25 רשם לענייני ירושה שלא להיזקק לעובדה או לטענה שהמבקש יכול היה
26 להביאה לפני מתן הצו, או שיכול היה להביאה לאחר מכן ולא עשה כן
27 בהזדמנות הסבירה הראשונה, יעביר את הבקשה לבית המשפט".
28

29 15. סעיף 72(א) פותח צוהר, לכלל סופיות הדיון "אולם פתח זה אינו כפתחו של אולם" והוא
30 חריג. ראו: ע"א 4440/91 טורנר נ' טורנר, פ"ד מז(2) 436, 439 (1993). לפיכך, נקבעו
31 בפסיקה כללים דווקניים החלים בעת דיון בתובענה שהוגשה על פי סעיף 72 הנ"ל ועל בית
32 המשפט לבחון שני תנאים מצטברים.
33
34

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 39535-07-11

- 1 הראשון, האם קיימת עובדה או טענה שלא היו בפני בית המשפט או הרשם בעת מתן הצו
2 ואשר יש בהן להביא למתן צו שונה מהצו שנ ניתן. השני, האם ניתן היה להביא העובדה או
3 הטענה לפני מתן הצו והאם מבקש הביטול הביאה "בהזדמנות הסבירה הראשונה"
4 שאחרת, תידחה התובענה, אם כי הדבר נתון לשיקול דעתו של בית המשפט. ראו: ע"א
5 601/88 עזבון המנוח מיכאל רודה ז"ל נ' שרייבר, פ"ד מז(2) 441; ש' שוחט, מ' גולדברג, י'
6 סלומון, דיני ירושה ועזבון, מהדורת תשס"ה, עמ' 159-160.
- 7
- 8 בגדר התנאי השני בית המשפט יבחן את הזמן שחלף מעת שנודעה למבקש הביטול העובדה
9 או הטענה ומהו הנימוק שניתן על ידי מבקש הביטול לכך שהעובדה או הטענה לא הובאו
10 עובר למתן הצו. הדגש הוא על הנימוק ומידת סבירותו. ככל שהנימוק סביר יותר חלוף הזמן
11 לא יהווה מכשול. גם לטיבה של העובדה או הטענה יש ליתן משקל ויש לבחון עד כמה
12 מהותית היא למול חומרת הפגיעה בצדדים האחרים באם יתוקן הצו כמבוקש. כבוד השופט
13 בד' בע"א 516/80 לשינסקי נ' הנאמן על נכסי החייב מנפרד לשינסקי, פ"ד לו(4) 337, 346
14 (1982) אשר צוטטו בהסכמה בפס"ד טורנר וכן פסה"ד שם בעמוד 439 וגם ע"א 601/88 עז'
15 המנוח רודה נ' שרייבר, פ"ד מז(2) 441, 459 (1993).
- 16
- 17 שלל טענות המבקשת בבקשתה, פגם צורני, איומים, לחץ, השפעה בלתי הוגנת ומעורבות .16
18 המשיב - הנהנה בעריכת הצוואה, לא הונחו לפני הרשמת בעת שניתן צו קיום הצוואה.
19 טענות אלו אם יתקבלו, ולו בחלקן, ייתכן ויהא בהן לשנות מהצו שניתן. אדון בהן כסדרן.
20
- 21 הטענה כי המנוח לא הבחין בטיבה של הצוואה: לטענת המבקשת המנוח לא היה צלול .17
22 במועד עריכת הצוואה והחתימה עליה ולא הבחין בטיבה, מפאת גילו ומצבו הרפואי. סעיף
23 26 לחוק הירושה התשכ"ה – 1965 קובע:
24
- 25 **"צוואה שנעשתה על-ידי קטין או על-ידי מי שהוכרז פסול דין או שנעשתה**
26 **בשעה שהמצווה לא ידע להבחין בטיבה של צוואה-בטלה"**
27
- 28 המועד שבו נבחן כושרו של המצווה הוא מועד עשיית הצוואה והחתימה עליה. אין די .18
29 בהעלאת ספקות גרידא. המבחן הקובע הוא האם המצווה היה מודע למהות מעשיו
30 ותוצאותיהם. תשאלנה, לדוגמא, השאלות האם המצווה היה מודע לכך כי הוא עורך צוואה,
31 האם היה מודע להיקף רכושו וזהות יורשיו וכד'. ע"א 160/80 בנדל נ' בנדל, פ"ד לה(3)
32 101,105.
33

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 39535-07-11

- 1 לביהמ"ש שיקול הדעת האם להעדיף חוות-דעת רפואית (שהיא למעשה "ניתוח שלאחר
2 המוות") או להעדיף על-פניה, עדות מהימנה של עורך הצוואה או העדים לה. ע"א 7506/95
3 שוורץ נ' בית אולפנא בית אהרון ישראל, פ"ד נד (2) 215.
4
- 5 20. המבקשת לא ביקשה הגשת חוות דעת רפואית וכאשר נשאלה בחקירתה מדוע גם לאחר
6 שהומצא לעיונה התיק הרפואי לא פנתה לקבל חוות דעת - לא ידעה להשיב על כך.
7
- 8 21. המבקשת אישרה כי לא הייתה נוכחת בעת החתימה על הצוואה וכי מהמועד בו עבר האב
9 המנוח להתגורר בבית אבות, יולי - אוגוסט 2006 לערך, ועד פטירתו כארבע (4) שנים אח"כ
10 - לא ביקרה את אביה. טענתה היא כי מהתבוננות בחתימת המנוח על גבי הצוואה ניתן
11 ללמוד כי לא היה כשיר. אך גם בקשה להגשת חוות דעת של מומחה לחתימות וכתב יד לא
12 הוגשה.
13
- 14 22. מנגד, העידה עו"ד ב.ש.כ. כי טרם החתימה על הצוואה, הקריאה למנוח את הצוואה, וידאה
15 עמו רצונו ורק לאחר ששוכנעה שהמנוח מבין כי הוא חותם על צוואה והוראותיה וזה רצונו,
16 נחתמה הצוואה על ידו בפני 2 עדים - עו"ס ומנהל בית-האבות. וכך תארה זאת העדה בעמוד
17 41 שורות 13-4 לפרוטוקול מיום 10.10.13 :-
18
- 19 **"...כאשר אני הגעתי לבית האבות, אני הכרתי את המנוח מגיל קטן ואמרתי**
20 **לו "סבא אתה זוכר אותי" והוא אמר לי "בוודאי שאני זוכר אותך את הבת**
21 **של מאיר ופנינה" - אלו הוריי. אמרתי לו "אתה מבין למה אני נמצאת**
22 **כאן?" הוא אמר לי "כן, כי אני רוצה לתת את הבית לציון". אמרתי לו**
23 **"אתה מבין שאתה נותן את הבית אך ורק לציון ויש לך עוד ילדים?"**, הוא
24 **השיב "בוודאי". אמרתי לו "אתה מבין שאתה לא נותן לדליה?"**, אני
25 **במיוחד שאלתי אותו על דליה משום שהוא נתן את זה רק לציון ושאר**
26 **האחים הסתלקו מהירושה של האם מתוך כוונה שהם ידעו שהוא נותן את**
27 **הכל לציון. הוא אמר לי "רק ציון מטפל בי ולכן זה מה שיש לי לתת לו ולכן**
28 **אני נותן את זה לו".**
29
- 30 23. בנוסף, המנוח הביע רצון זהה עוד בצוואה קודמת מיום 5.11.06 אשר הוראותיה זהות והיא
31 נבדלת מהצוואה נשוא התובענה רק בכך שנרשמו בה בכתב יד פרטי המקרקעין וזהות
32 העדים (להלן: "הצוואה הקודמת"). נסיבות אלו דווקא מחזקות את עמדת המשיבים
33 ומעידות כי רצונו הברור של המנוח בא לידי ביטוי בצוואה נשוא התובענה.
34

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 39535-07-11

1 ד"ר פ.כ., פסיכיאטר מומחה, אשר הוזמן לערוך בדיקה רפואית למנוח על ידי עוה"ד ב.ש.כ.
2 כחודש וחצי לאחר עריכת הצוואה הקודמת, ערך למנוח בדיקה רפואית ביום 18.12.06 וציין
3 בתעודה הרפואית (מב/5) כי "הוא (המנוח - ה'ג'ש') מבין באופן מלא את תוכן הצוואה
4 מיום 17.11.06 ומסכים מרצונו לתוכנה". (באשר למועד הצוואה הקודמת ראו בהמשך
5 פסה"ד).

6
7 24. באשר לנסיבות הזמנת תעודת הרופא, הצהירה עו"ד ב.ש.כ. כי הזמינה את הבדיקה
8 הפסיכיאטרית בשל הסכסוך בין המבקשת לאחים והחשש כי המבקשת תתנגד למתן קיום
9 הצוואה וכן העידה כי כך היא נוהגת כאשר המוריש מוריש רכושו ליורש אחד (עמוד 38
10 שורות 27-31 לפרוטוקול מיום 10.10.13). העדה הסבירה כי לא הזמינה בדיקה נוספת
11 בסמוך לעריכת הצוואה נשוא התובענה, שנערכה כ-4 חודשים אח"כ מאחר והתרשמה שלא
12 חל שינוי במצבו המנטלי של המנוח מאז נובמבר 2006 והבדיקה הרפואית ואף שוחחה על
13 כך עם מנהל בית האבות. ראו עמוד 40 שורות 22-24 לפרוטוקול 10.10.13 :-

14
15 **"... משום שאני שוחחתי עם המנוח וראיתי שהמצב שלו הוא אותו מצב**
16 **קוגניטיבי כמו שהיה כשהגעתי בנובמבר. גם שוחחתי עם מנהל בית האבות**
17 **שם. הוא לא אמר לי שיש משהו שונה, אחרת היינו מבקשים מד"ר פ. לתת**
18 **עדכון".**

19
20 25. מטעם המבקשת הוגשו 3 תצהירים (מב/1, מב/2, מב/3) והיא זימנה לעדות את העדה
21 לצוואה הקודמת. המבקשת בתצהירה, לא ידעה להצביע בעדות ישירה על מצבו
22 הקוגניטיבי של האב המנוח בעת עריכת הצוואה או בסמוך לכך ואילו העדה שזומנה לא רק
23 שאינה רלוונטית בהיותה עדה לצוואה הקודמת ולא לצוואה נשוא התובענה, כלל לא זכרה
24 את מעמד החתימה על הצוואה ובוודאי שלא את מצב המנוח.

25
26 המבקשת נמנעה מלזמן את ד"ר פ.כ. או העדים לצוואה לחקירה והדבר פועל לרעתה. אי
27 זימונו והבאתו של עד הרלבנטי ומהותי יוצרת חזקה כי אילו זומן העד והיה נשמע, עדותו
28 הייתה מחזקת את עמדת הצד שכנגד וכי הסיבה לאי זימונו הוא החשש לחשיפתו לחקירה
29 שכנגד. הכלל הוא שצד אשר נמנע מלהעיד עד מהותי, נזקף הדבר לחובתו. ראו: ע"א 465/88
30 **הבנק למימון ולסחר בע"מ נ' סלימה מתתיהו, מה (4) 651 בעמוד 658 :-**

31
32 **"אי הבאתו של עד רלוואנטי מעוררת בדרך הטבע, את החשד כי יש דברים**
33 **בגו וכי בעל הדין שנמנע מהבאתו חושש מעדותו ומחשיפתו לחקירה**
34 **שכנגד".**

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 39535-07-11

- 1 ראו גם: ע"א 240/77 שלמה כרמל בע"מ נ' פרפורי, פד"י לד(1) 701, ע"א 641/87 זאב קלוגר
2 נ' החברה הישראלית לטרקטורים וציוד, פד"י מד(1) 239, ע"א 55/89 קופל נהיגה עצמית
3 בע"מ נ' טלקאר חברה בע"מ, פד"י מד(4) 595, ע"א 455/88 אברהם חדד ואח' נ' אריה בן
4 מיכאל בע"מ, פד"י מה(5) 655, 658 ע"א 713/89 ציון חברה לביטוח נ' משה תשובה ואח',
5 פד"י מו(1) 67, ע"א 793/89 בניני מ.י. גינדי הנדסה נ' כלל חברה לביטוח בע"מ, פד"י מו(3)
6 331, 324 ועוד.
- 7
- 8 26. הימנעותה של המבקשת מלזמן את ד"ר פ.כ. והעדים לצוואה, עומדת לה לרועץ ודי בכך
9 בכדי לדחות את הטענה כי המנוח לא היה כשיר לחתום על הצוואה או כי חתם על הצוואה
10 מבלי להבין את תוכנה או את טיבה.
- 11
- 12 יצוין כי לתגובת משיבה 2 צורף תצהיר מנהל בית האבות שנערך ביום 18.11.10 ובו הצהיר
13 כי המנוח חתם על הצוואה בהיותו בהכרה מלאה מרצונו הטוב והחופשי והבין את תוכנה
14 והמשמעות המשפטית של החתימה עליה. אמנם התצהיר לא הוגש ולכן אין משקל לתוכנו,
15 אך יש בו בכדי להראות כי עמדה למבקשת האפשרות לאתר את העד לצוואה ולזמנו - והיא
16 לא עשתה כן.
- 17
- 18 27. לאור האמור לעיל, אני דוחה את טענת המבקשת כי המנוח לא הבחין בטיבה של הצוואה.
- 19
- 20 28. טענה אחרת של המבקשת היא כי לא צוין בצוואה שהוקראה למנוח נזנחה בסיכומים ודי
21 בכך בכדי לדחותה. אציין בתמצית כי אין המדובר בפגם צורני שכן סעיף 20 לחוק הירושה,
22 התשכ"ה - 1965 עוסק בצוואה בעדים והדרישות הצורניות שקבועות בו, אינן כוללות
23 דרישה לציין על גבי הצוואה כי הוקראה למצווה או על-ידו. וכך נקבע בסעיף 20 הנ"ל:
24
- 25 **"צוואה בעדים תהיה בכתב, תצוין בתאריך ותיחתם ביז המצווה בפני שני**
26 **עדים לאחר שהצהיר בפניהם שזו צוואתו; העדים יאשרו באותו מעמד**
27 **בחתימת ידם על פני הצוואה שהמצווה הצהיר וחתם כאמור".**
- 28
- 29 29. אמנם נאמר כי במקרה בו המנוח ישיש (במקרה כאן היה באותה העת כבן 81), ועם בעיות
30 ראייה, מצופה כי יעשה כדבר. ראו: ע"א 464/77 דהן נ' אזולאי, פ"ד לג(2) 16. אך אין זו
31 דרישה פורמאלית או פגם צורני גם לא במקרה בו הצוואה נערכת בשפה השונה מהשפה
32 אותה דובר המצווה ודי בתרגום בפועל לפני החתימה. ראו: 538/82 רבקה נצראל נ' רג'ואן
33 ואח', פד"י לו (2) 722, 726 וכן ב"ש (ת"א) 2556/84 דוד רז נ' א.מ. אירנשטיין פ"מ תשמ"ז
34 (1) 339. לאור האמור, ועדות העדה כי המנוח אישר שזו צוואתו ורצונו – גם הטענה נדחת.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 39535-07-11

- 1 לא נעלמה מעיני טענת המבקשת לפגם צורני – התאריך על גבי הצוואה הקודמת, כך
2 שנרשם בטעות התאריך 17.11.06. אכן, יש, כטענת המבקשת, לתמוה כיצד אירע שעה"ד
3 ב.ש.כ. ציינה תאריך שאינו נכון על גבי הצוואה הקודמת.
4
- 5 בשל הטעות בתאריך או כהגדרת המבקשת "קיומן של שלוש צוואות" - מיום 5.11.6,
6 17.11.06 והצוואה נשוא התובענה - מבקשת המבקשת כי ייקבע שנפל פגם בצוואה בעטיו
7 יש לבטל את הצו. איני יכולה לקבל עמדת המבקשת. קיים מרחק רב בין המסקנה
8 שמבקשת המבקשת כי תוסק לבין העובדה כי בצוואה הקודמת נפלה טעות בתאריך.
9 בהתאם לסעיף 25 לחוק הירושה, תשכ"ה -1965 לבית המשפט סמכות לתקן פגם שנפל
10 במועד הנקוב על גבי צוואה בעדים, ואין המדובר בפגם הפוגע בכשרותה של הצוואה.
11 ממילא הצוואה הקודמת אינה נדונה בפניי ולא הובאה ראיה כי נפל פגם שכזה בצוואה.
12
- 13 גם טענת המבקשת להשפעה בלתי הוגנת (סעיף 30 לחוק הירושה, התשכ"ה - 1965) נזנחה
14 בסיכומים. די בכך על מנת לדחותה. בתמצית אציין כי מהעדויות והראיות עולה כי חד
15 משמעית, כי רצונו של המנוח הוא שהובא בצוואתו מיום 28.2.07. לא כל השפעה תביא
16 לבטלות הצוואה. אין הכוונה כי צוואה שנעשתה לאחר השפעה או שכנוע של המצווה,
17 בטלה, אלא אם נעשתה כתוצאה מלחץ ואיומים מפורשים או מכללא. על ההשפעה לכלול
18 מרכיב של אי-הגינות, עד כדי ניצול חולשתו ותלותו של המצווה. ראו: דני"א 1516/95 **מרוס**
19 **נ' היועמ"ש**, פ"ד נב(2) 813, 848 (22.6.98).
20
- 21 בפסיקה נקבעו מבחני עזר לקביעת קיומה של השפעה בלתי הוגנת:
22
- 23 מבחן התלות והעצמאות - האם המצווה היה עצמאי בתקופה הרלבנטית, הן מבחינה פיזית
24 והן מבחינה שכלית-הכרתית. על פי התעודה הרפואית **מב/5** המנוח "מתמצא במקום, זמן
25 וזהות. מצב תזונתי חצוני טוב. רגוע משתף פעולה. עונה לשאלות לעניין. תפקוד קוגניטיבי
26 שמור. אין סימני דיכאון או הפרעה נפשית או קוגניטיבית הפוגעת בק(כ)ושר הריכוז, הזיכרון
27 או היכולת לנהל את ענייניו...". וראו גם עדות עוה"ד ב.ש.כ. שהובאה לעיל.
28
- 29 מבחן התלות והסיוע – מקום שמתברר כי המצווה לא היה עצמאי ונזקק לסיוע, יש לבחון
30 את טיב הסיוע, היקפו ומידת התלות באדם שסייע למצווה. במקרה כאן האב שהה בבית
31 האבות ורק כשנה טרם פטירתו עבר לבית אבות סעודי. לא הוכחה תלות שלו בנהנה. אמנם
32 נטען כי המשיב שהה ליד מיטתו יום אולם, אין בכך בכדי להקים תלות. המבקשת לא
33 זימנה מי מהצוות של בית האבות לעדות כך שלא הובאה כל ראיה בעניין תלות.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 39535-07-11

- 1 מבחן הקשר עם אחרים – יש לבדוק האם בתקופה הרלבנטית היה המצווה מנותק מאחרים
2 או שקשריו היו מועטים, שאז, תתחזק ההנחה כי המצווה אכן היה תלוי בנהנה. המבקשת
3 לא זימנה מי מצוות בית האבות לעדות ולא הובאה ראייה בעניין תדירות קשריו של המנוח.
4
- 5 מבחן נסיבות עריכת הצוואה – מעורבות הנהנה בעריכת הצוואה, אף אם אינה מגיעה לכדי
6 מעורבות לפי סעיף 35 לחוק הירושה, יכולה ללמד על השפעה בלתי הוגנת. מבחן זה הוא
7 מבחן משנה אשר יכול לסייע בקבלת מסקנה בדבר קיומה של השפעה בלתי הוגנת, במקום
8 בו המבחנים האחרים מכוונים למסקנה. במקרה כאן נטען למעורבות האחות מרים (שאף
9 היא לא זומנה על ידי המבקשת) ולא הובאה כל ראייה למעורבות הנהנה.
10
- 11 **מסמכים רפואיים נוספים.** המבקשת הגישה את כל התיק הרפואי של המנוח. בסיכומיה
12 המבקשת, לא הפנתה למסמך ספציפי מהתיק הרפואי. למרות שלא הוגשה חוות דעת
13 רפואית, עיינתי במסמכים הרפואיים שצרפה המבקשת לתצהירה **מב/1** וכן במסמכים
14 שהוגשו **מש/1, מש/2** ולא מצאתי בהם חיזוק לטענות המבקשת, אשר כאמור נדחו.
15
- 16 **34.** איני דנה בטענת התרמית ובטענה כי הורי המבקשת הבטיחו שלאחר פטירתם תקבל מחצית
17 הזכויות מדירתם שכן הטענה ראשונה, נטענה בכלליות ובסתמיות ללא פירוט כנדרש –
18 ובשל כך היא נדחית ואילו הטענה השנייה אינה טענה שאם הייתה מונחת בפני הרשמת
19 לענייני ירושה היה בה לשנות מצו קיום צוואה.
20
- 21 **35.** לאור האמור לעיל, אין בפי המבקשת כל טענה שאם הייתה מונחת בפני כבוד הרשמת
22 לענייני ירושה היה בה לשנות מהצו שניתן, כך שלא התקיים התנאי הראשון הקבוע בסעיף
23 72 לחוק הירושה התשכ"ה – 1965 ויש לדחות התובענה, אף מבלי לבחון קיום התנאי השני.
24
- 25 **36.** לפני משורת הדין, לאור ההוצאות שנפסקו במהלך ההליך, מצבה הכלכלי והבריאותי,
26 הלכאורי, של המבקשת ומשפחתה, איני עושה צו להוצאות למעט, חיוב המבקשת לשלם
27 למשיבה 2 את סך של 800 ₪ שנפסק לעדה עו"ד ב.ש.כ., ככול ששולם.
28

פסק הדין ניתן לפרסום ללא פרטים מזהים.

המזכירות תמציא פסה"ד לצדדים ותסגור התיק.

ניתן היום, י"ח אייר תשע"ד, 18 מאי 2014, בהעדר הצדדים.

33

הילה גורביץ שינפלד, שופטת